

Choreografen brengen oud en jong samen op de scène

Dans is bij uitstek het medium waar je je kunt vergapen aan virtuoze lijven. Veel jonge choreografen lijken echter de schoonheid van kranige bejaarden en kinderen te (her)ontdekken. Met hun generatieportretten proberen ze de kloof tussen jong en oud te dichten.

CHARLOTTE DE SOMVIELE

“De samenleving bekommert zich alleen om het individu in zoverre het iets inbrengt.” Het is een pijnlijk herkenbare uitspraak uit Simone De Beauvoirs memoire *De ouderdom*. Ook Joep Dohmen en Jan Baars vatten in *De kunst van het ouder worden* treffend samen hoe een samenleving zich laat kennen door “het lot dat men toebedeelt aan haar niet-actieve leden”. Als je bedenkt dat we bejaarden liefst met zoveel tegelijk in een ‘zorgbedrijf’ proppen, lijkt ons systeem er een dat al wie niet langer inzetbaar is op de markt, verbant uit de publieke ruimte.

Ook binnen het dansmilieu blijft het een ongeschreven wet: als je eenmaal de veertig voorbij bent en je lichaam zijn glans verliest, ziet men je liever niet meer op scène. Met het gelauwerde *Women* (2011) plaatste choreograaf Ugo Dehaes een kritische kanttekening bij deze cultus van jeugdige perfectie. Bewust creëerde hij een groepschoreografie voor rijpere danseressen – zogezegd afgeschreven, in de praktijk bruisend van levenslust en kracht.

In de prequel *GIRLS* (2013) zette Dehaes dan weer meisjes op scène die net iets te jong worden geacht om een volwassen voorstelling te dragen. Om die humane schoonheid en authentieke verhalen lijkt het veel choreografen vandaag te doen. Dat vertaalt zich niet alleen in de tendens die gretig weer wordt opgepikt om met niet-professionele dansers samen te werken – zij het ouderen, kinderen, mensen met een beperking of amateurs – ook het intergenerationale perspectief drukt zich door op de scène. In een wereld die immer vooruitschrijdt en geobserveerd is door de kloktijd, staan veel kunstenaars vandaag stil bij de/hun geschiedenis en zoeken ze een nieuwe omgang met de tijd.

Uitstraling

De jonge choreograaf Jan Martens (29) lijkt dit seizoen wel een generatietrilogie te hebben gemaakt. Eerder deze maand presenteerde hij in Parijs zijn solo *La bête* voor de jonge actrice Joke Emmers, vanavond kun je naar de première van *VICTOR* – een duet tussen een veertienjarige jongen en een volwassen danser (een samenwerking met Peter Seynaeve bij CAMPO) – en ondertussen brainstormt hij met Marc Vanrunxt over een vervolg op zijn solo *BIS* voor Truus Bronkhorst. Martens: “Als je Truus ziet, zie je zestig jaar miserie, humor en geschiedenis en dat maakt haar performance erg geladen. Daarnaast vind ik het

VICTOR is een duet tussen een veertienjarige jongen (Viktor Caudron) en een volwassen danser (Steven Michel).

© PHILE DEPREZ

Dansen rond de generatiekloof

ook fijn om een imperfect lichaam van vlees en bloed op scène te zien. Net omdat het zo herkenbaar is, communiceert dat beter. Dat heeft niet alleen met lichamelijkeheid te maken, maar ook met uitstraling. Voor veel dansers is het een probleem om gewoon neutraal op een podium te staan – ze hebben geleerd om te laten zien wat ze kunnen. En dat hebben Viktor en Truus niet.”

Ook Koen De Preter (31) hoefde niet na te denken toen hij de 87-jarige Zweedse danseres en pedagoog Alpha Pouget ontmoette op een festival in Zuid-Frankrijk. *Journey* (2013) is het resultaat van een samenwerking tussen twee generaties, een duet over

ouder worden en jong willen blijven. Of omgekeerd. De Preter: “Zogezegd hebben wij dansers een beperkte loopbaan, maar ik geloof sterk dat je danser bent voor het leven. Alpha en ik zijn van een andere generatie, we hebben andere interesses maar de dans verbindt ons.”

Naar de sauna

Women, Journey en DE BEL-GEN (werktitel van de nieuwe voorstelling van Martens, Bronkhorst en Vanrunxt) zijn dit najaar te zien tijdens het round-upfestival van Act Your Age in Maastricht – een Europees dansnetwerk dat de creatieve dialoog tussen verschillende generaties wil bevorderen. Hoe kan dans een brug slaan tussen leeftijden en nieuwe verhoudingen uitdenken waarbinnen jong en oud elkaar al dansend kunnen ontmoeten, tegenspreken en verrijken? Dat een vriendschap tussen hen niet vanzelfsprekend is, merken beide choreografen maar al te goed. De Preter: “Als Alpha en ik samen naar de sauna gaan, krijgen we vaak van die onderzoekende blikken. Je ziet ze denken: ‘Wat voor soort relatie hebben zij?’ Ook als we elkaar aanraken of uitkleden op scène, stoot dat bij veel mensen op een taboe.” Martens: “*BIS* heeft de gemoederen echt verhit. Mensen vonden het choquerend

om een oudere vrouw als Truus met kort haar en blote borsten op scène te zien. Wij, Belgen, zijn opgegroeid met de Dutrouxaffaire en dat laat nog steeds zijn sporen na. Kunnen we, in het geval van *VICTOR*, nog kijken naar een man en een kind zonder dat het pervers wordt? De voorstelling speelt daarom voortdurend met mogelijke relaties die spelen met die associatie, maar ze ook overstijgen. Viktor en Steven (Michel) evolueren van dieren, naar vader en kind, twee broers en geliefden.”

Beide choreografen benadrukken dat het niet alleen de leeftijd is die hun keuze voor Truus, Alpha of Viktor bepaalde, maar vooral een ‘geraakt zijn’. Misschien schuilt daarin het kritische aspect van deze generatieportretten. Ze beschouwen ‘het kind’ of ‘de oudere’ niet als de Ander die we liefst op een afstand houden, maar fundamenteel als mens. *VICTOR* en *Journey* gaan in die zin onmiskenbaar over generaties en lichamen, maar bovenal over individuen en wat hen – ons – verbindt.

Mensen vonden het choquerend om een oudere vrouw met kort haar en blote borsten op scène te zien

JAN MARTENS
CHOREOGRAAF

VICTOR gaat vanavond in première in CAMPO (Gent), t.e.m. 27/4. *BIS* zal te zien zijn tijdens December Dance in Brugge (www.janmartens.com). *Journey* toert vanaf volgend seizoen weer (www.koendepreter.com).